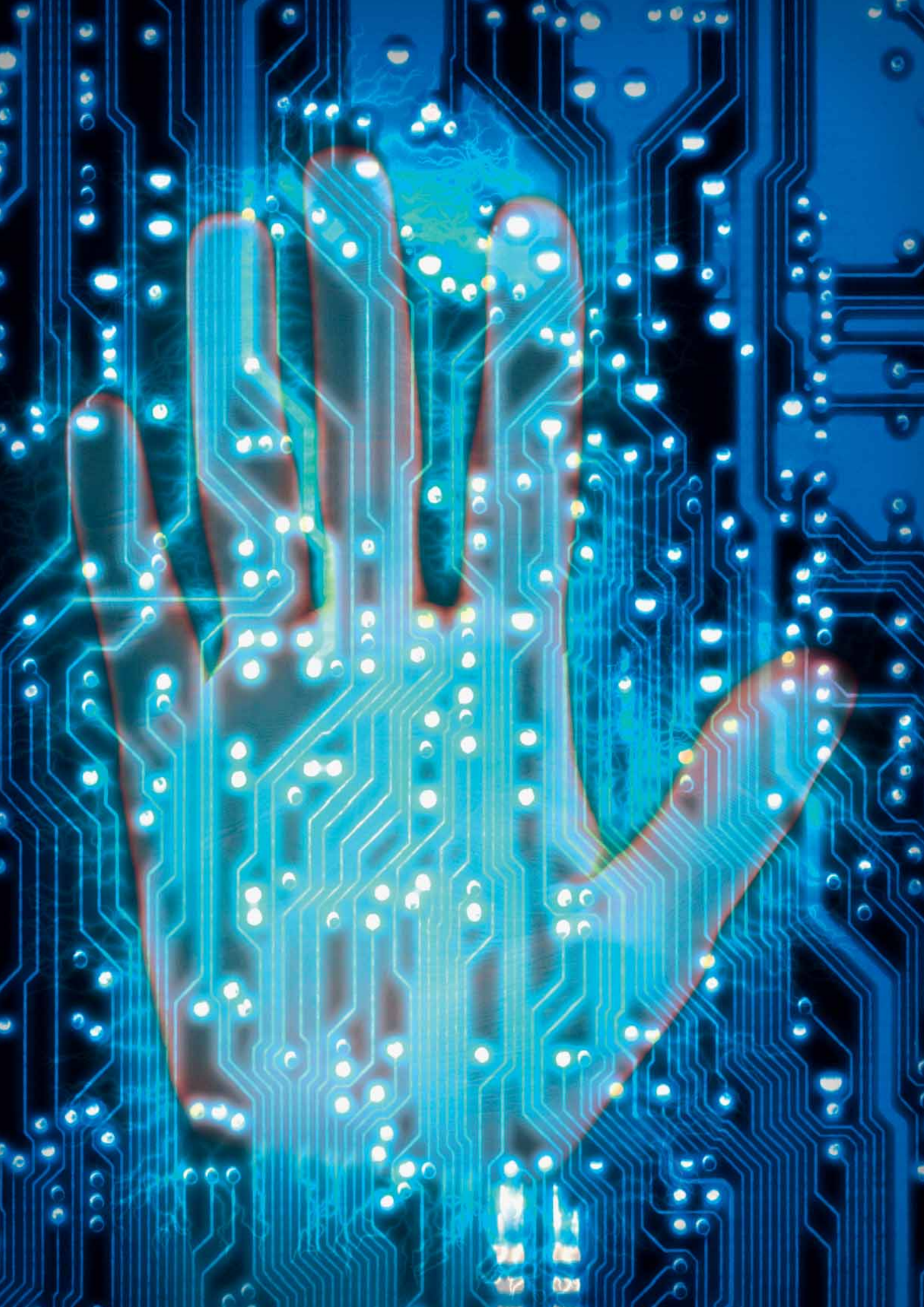

Polismyndigheternas handläggning av ärenden om immaterialrättsliga brott

Rikspolisstyrelsen

Sammanfattning

Denna inspektionsrapport handlar om Polisens verksamhet beträffande brottslighet på det immaterialrättsliga området.

Immaterialrätten är den del av juridiken som handlar om äganderätt till resultatet av intellektuella prestationer, såsom uppfinningar, varumärken, konstverk och litterära verk. Immaterialrätten är uppdelad i upphovsrätten respektive det industriella rättsskyddet, vilket är det som skyddar de olika intellektuella prestationerna (verken). De immaterialrättsliga brotten är uppdelade mellan brott mot upphovsrätten som skett genom fildelning eller på annat sätt och brott mot det industriella rättsskyddet som skett med hjälp av internet eller på annat sätt.

Regeringen uppdrog i mars 2005 till Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten att göra en översyn av brottsbekämpningen med avseende på immaterialrättsliga brott. Översynen resulterade i att Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten fick i uppdrag att öka kvaliteten och effektiviteten i bekämpningen av immaterialrättsliga brott. I arbetet för att vidareutveckla och effektivisera bekämpningen av immaterialrättsliga brott har Rikspolisstyrelsen, efter överenskommelse med länspolismästarna i Polismyndigheten i Stockholms län, Polismyndigheten i Västra Götaland och Polismyndigheten i Skåne, beslutat att dessa myndigheter ska ta ett större nationellt ansvar för utredningar av brott inom immaterialrättens område. Polismyndigheten i Stockholms län fick även i uppdrag att inrätta och bemanna en funktion som nationell samordnare.

I inspektionsrapporten framkommer bl.a. att det saknas resultatmässiga uppföljningar och att vissa funktioner inte har bemannats enligt överenskommelsen. Enligt den statistik som begärts in anmäls förhållandevis få brott, men både antalet anmälda och uppklarade brott ökar i antal. Inspektionsgruppen bedömer att den nationella samordnaren fungerar väl i sin roll, även om vissa åtgärder behöver genomföras. Exempelvis behöver uppföljningsrapporterna bli meningsfulla ur ett uppföljningsperspektiv samt styrningen av den nationella samordnaren och dennes mandat förtydligas.

Inspektionsgruppen konstaterar att den immaterialrättsliga utredningsverksamheten fungerar olika väl vid de utredande polismyndigheterna. Bäst fungerar verksamheten där utredarna har rekryterats särskilt för uppdraget och huvudsakligen arbetar med den immaterialrättsliga verksamheten, där kompetensen finns samlad och där det finns en utbildad och närvarande chef. Vidare konstateras att det inom området behövs kompetens- och metodutveckling samt att behovet av IT-forensiker är stort.

Inspektionsgruppen rekommenderar att den immaterialrättsliga verksamheten koncentreras till en grupp placerad vid en polismyndighet/polisregion. Gruppen bör bestå av chef, utredare och administrativt stöd samt utpekad IT-forensiker som är knuten till gruppen. Gruppen bör i huvudsak arbeta med det immaterialrättsliga området. Metoderna för uppföljning och utvärdering måste förbättras.

Innehåll

1 Inledning	6
1.1 Direktiv	6
1.2 Inspektionsgruppen	6
2. Genomförande	7
2.1 Metod	7
2.2 Inspekterade polismyndigheter	7
2.3 Disposition av rapporten	7
3 Bakgrund och reglering av ämnesområdet	8
3.1 Rättslig reglering	8
3.2 Definitioner	8
3.3 Bakgrund	10
3.4 Styrdokument	10
3.5 Nulägesbeskrivning/organisation	11
3.6 Statistik	11
4 Iakttagelser	13
4.1 Nationell samordnare	13
4.2 Polismyndigheten i Stockholms län	14
4.3 Polismyndigheten i Västra Götaland	16
4.4 Polismyndigheten i Skåne	17
4.5 Övriga polismyndigheter i landet	19
4.6 Rättighetshavarna	20
4.7 HR-avdelningen	20
4.8 Sammanfattande iakttagelser	21
5 Bedömningar	23
6 Rekommendationer	25
7 Bilagor	26

1 Inledning

1.1 Direktiv

Rikspolisstyrelsen beslutade i tillsynsplanen för år 2011 att utföra en tillsyn av polismyndigheternas handläggning av ärenden om immaterialrättsliga brott.

Enligt Rikspolisstyrelsens direktiv är syftet med inspektionsgruppens arbete att granska hur polismyndigheterna handlägger ärenden om immaterialrättsliga brott och om myndigheterna arbetar rättsenligt. Vidare ska uppmärksammas om myndigheterna arbetar enligt de prioriteringar och riktlinjer som regering och riksdag har beslutat och om verksamheten håller en hög kvalitet samt bedrivs effektivt. Frågor som rör den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet samt om verksamheten bedrivs med god hushållning av statens medel ska beaktas.

Enligt direktiven ska inspektionen innefatta samtliga polismyndigheter men eftersom utredningar av immaterialrättsliga brott i huvudsak sker i de tre storstadsmyndigheterna ska inspektionen i första hand beröra polismyndigheterna i Stockholms län, Västra Götaland och Skåne.

Direktiven finns i sin helhet i bilaga 1.

1.2 Inspektionsgruppen

Rikspolisstyrelsen har gett länspolismästaren Ebba Sverne Arvill, Polismyndigheten i Örebro län, i uppdrag att sammankalla och leda en arbetsgrupp för att genomföra inspektionen. Utöver Ebba Sverne Arvill har kommissarie Thomas Hörnfeld, Polismyndigheten i Örebro län, kammaråklagare Henrik Rasmusson, Internationella åklagarkammaren Stockholm och juristen Markus Högrud, Polismyndigheten i Örebro län, deltagit i inspektionen.

2. Genomförande

2.1 Metod

Inspektionen inleddes i maj 2012 med en enkät ställd till och besvarad av samtliga polismyndigheter.

Inspektionen har genomfört besök vid de tre storstadsmyndigheterna, Polismyndigheten i Stockholms län, Västra Götaland och Skåne. Vid besöken har inspektionsgruppen sammanträffat med representanter för myndighetsledningarna och länskriminalavdelningarna. Intervjuer har genomförts med bland annat rotelchefer, gruppchefer, utredare och IT-forensiker. Intervju har även genomförts med den nationella samordnaren.

Ett möte har anordnats med representanter från rättighetshavarnas branschorganisationer samt ombud som företräder olika rättighetshavares intressen inom det immaterialrättsliga området.

Från HR-avdelningen vid Rikspolisstyrelsen har begärts en redogörelse för prioriteringar och deltagarurval vid immaterialrättsutbildning.

Inspektionsgruppen har inhämtat statistik från Brottförebyggande Rådet (BRÅ) samt månadsrapporter upprättade av den nationella samordnaren. Det ska särskilt framhållas att inspektionsgruppen inte har bedömt kvaliteten i utredningarna utan begränsat granskningen till de förhållanden som direktivet omfattar.

2.2 Inspekterade polismyndigheter

Inspektionen genomfördes under perioden september – oktober år 2012 vid

- ◆ Polismyndigheten i Västra Götaland, 7-8 september
- ◆ Polismyndigheten i Stockholms län, 3-4 oktober
- ◆ Polismyndigheten i Skåne, 8-9 oktober

2.3 Disposition av rapporten

Rapporten inleds med den rättsliga regleringen av ämnesområdet. Därefter följer de iakttagelser som gjorts vid de inspekterade myndigheterna samt bedömningar och rekommendationer.

3 Bakgrund/Reglering av ämnesområdet

3.1 Rättslig reglering

Immaterialrätten är den del av juridiken som handlar om äganderätt till resultatet av intellektuella prestationer, såsom uppfinningar (patent), varumärken, design (mönster), konstverk och litterära verk (upphovsrätt) m.m.

Patent är skydd för tekniska lösningar och uppfinningar. Det är själva idéns utformning och användning som skyddas. Det betyder att inte bara produkter utan även metoder och användningar kan patenteras. Ett patent ger någon ensamrätt att använda uppfinningen yrkesmässigt. Ingen annan har rätt att använda den vid t.ex. tillverkning eller försäljning.

Ett *varumärke* är ett kännetecken som används för att skilja olika varor och tjänster från varandra eller för att framhäva en vara eller tjänst. Ett varumärke kan t.ex. vara ett eller flera ord eller en grafisk symbol som kännetecknar en vara eller en tjänst. Varumärken kan bestå av alla tecken som kan återges grafiskt, så som bokstäver, siffror eller figurer. Även själva varan eller varans förpackning kan fungera som ett varumärke, t.ex. en parfymflaska. Även ljud och melodier kan registreras som varumärken.

Med *design* avses en produkts utseenden. Designskydd (även kallat mönsterskydd) är ett rent form- eller utseendeskydd för en produkt. En produkt definieras som industriellt eller hantverksmässigt framställda föremål, förpackningar, utstyrselar, grafiska symboler eller typsnitt, dock inte datorprogram.

Upphovsrätten skyddar konstnärliga och litterära verks så som böcker, musikaliska kompositioner, teaterpjäser och filmer. Även fotografiska verk, bildkonst, byggnadskonst, konsthantverk, datorprogram m.m. skyddas genom upphovsrättslagen.

3.2 Definitioner

Immaterialrätten indelas traditionellt i upphovsrätten respektive det industriella rättsskyddet och regleras i följande författningar:

Upphovsrätten

- ◆ Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (URL)
- ◆ Lag (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter
- ◆ Lag (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning

Det industriella rättsskyddet

- ◆ Patentlag (1967:837)
- ◆ Mönsterskyddslag (1970:485)
- ◆ Firmalag (1974:156)
- ◆ Växtförädlarrättslag (1997:306)
- ◆ Varumärkeslag (2010:1877)

De immaterialrättsliga brotten har erhållit specifika brottskoder som används för att ge underlag till statistik, enligt följande:

◆ Brott mot upphovsrätten genom fildelning	5101
◆ Brott mot upphovsrätten ej genom fildelning	5102
◆ Brott mot det industriella rättsskyddet med hjälp av internet	5103
◆ Brott mot det industriella rättsskyddet ej med hjälp av internet	5104

Med *brott mot upphovsrätten* (brottskoderna 5101 och 5102) avses:

- ◆ Exemplarframställning och tillgängliggörande för allmänheten av upphovsrättsskyddade verk (1 kap. 2 § URL)
- ◆ Intrång i den ideella rätten (1 kap. 3 § URL)
- ◆ Intrång i närstående rättigheter (5 kap. URL)
- ◆ Ingrepp mot skyddet för tekniska åtgärder (6 a kap. URL)

- ◆ Exemplarframställning, import och tillgängliggörande av skyddade kretsmönster (2 § lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter)
- ◆ Tillverkning, import, distribution, försäljning, uthyrning, innehav, installation, underhållning och utbyte av avkodningsutrustning (5 § lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning)

Med *brott mot det industriella rättsskyddet* (brottskoderna 5103 och 5104) avses:

- ◆ Utnyttjande av skyddad uppfinning i näringsverksamhet (3 § patentlagen)
- ◆ Utnyttjande av skyddat mönster i näringsverksamhet (5 § mönsterskyddslagen)
- ◆ Användande av skyddad firma i näringsverksamhet (3 § firmalagen)
- ◆ Utnyttjande av skyddad växtsort i näringsverksamhet (2 kap 2 § växtförädlarrättslagen)
- ◆ Användande av skyddat varumärke i näringsverksamhet (1 kap 10 § varumärkeslagen)

Med *tillgängliggörande* enligt URL avses:

- ◆ När verk överförs till allmänheten på trådbunden eller trådlös väg eller görs tillgänglig för allmänheten utan rättigheter till det (t.ex. uppladdning eller streaming).
- ◆ När verket framförs offentligt med eller utan tekniskt hjälpmedel (t.ex. en teaterpjäs som uppförs på en scen för allmänheten eller att man spelar upp en cd-skiva på en restaurang).
- ◆ När exemplar av verket visas offentligt utan tekniskt hjälpmedel.
- ◆ När exemplar av verket bjuds ut till försäljning, uthyrning eller utlåning eller annars sprids till allmänheten (t.ex. via en webbsajt eller i butik).

Med *exemplarframställning* enligt URL avses:

- ◆ Framställning av exemplar innefattar varje direkt eller indirekt samt tillfällig eller permanent fram-

ställning av exemplar av verket, oavsett i vilken form eller med vilken metod den sker och avsett om den sker helt eller delvis (t.ex. nedladdning, kopiering av cd-skivor m.m.).

Med *fildelning* avses:

- ◆ Tillgängliggörande och exemplarframställning av filer via datornätverk, t.ex. internet (upp- och/eller nedladdning).

Med *hjälp av internet* avses:

- ◆ Marknadsföring, försäljning, spridning eller användning av objekt som omfattas av det industriella rättsskyddet över internet (hemsidor, web-baserade handelsplatser etc.).

Processuella regler

För de immaterialrättsliga brotten gäller särskilda villkor för åtal, s.k. åtalsprövningsregler. Reglerna kan sammanfattas enligt följande:

- ◆ Brott mot upphovsrätten får åtalas av åklagare endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.
- ◆ Brott mot det industriella rättsskyddet får åtalas av åklagare endast om målsäganden anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl är motiverat från allmän synpunkt.

Åtalsprövningsreglerna får enligt 23 kap 4a § 1 st. 2 p. rättegångsbalken tillämpas redan i inledningsskedet av ett ärende vilket medför att immaterialrättsbrott så gott som uteslutande utreds efter målsägandean-givelse och inte på initiativ från polismyndigheterna. Målsägande vid immaterialrättsliga brott är den som drabbas av intrång i en rättighet. Det kan till exempel vara upphovsmannen, uppfinnaren eller den som registrerat ett varumärke eller en firma. Det kan också vara den som en rättighet licensierats eller överlåtits till.

3.3 Bakgrund

Regeringen uppdrog i mars 2005 till Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten att göra en översyn av brottsbekämpningen med avseende på immaterialrättsliga brott. I uppdraget ingick även att bl.a. föreslå åtgärder i syfte att utveckla och effektivisera brottsbekämpningen på området. Uppdraget redovisades i augusti 2005. Mot bakgrund av denna redovisning beslutade regeringen i mars 2006 att ge Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten i uppdrag att vidta åtgärder för att öka kvaliteten och effektiviteten i bekämpningen av immaterialrättsliga brott. Åtgärderna skulle i första hand inriktas på bekämpningen av de rättsintrång som utförs med hjälp av internet¹.

Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten redovisade uppdraget i juni 2006. I december 2007 fattade Riksåklagaren beslut om ny organisation för bekämpning av immaterialrättsliga brott. Enligt beslutet skulle landets samtliga immaterialrättsutredningar handläggas av två specialiståklagare vid City åklagarkammare i Stockholm². Sedan 1 januari 2010 har arbetet med immaterialrättsutredningarna flyttats över till Internationella åklagarkammaren i Stockholm.

I regleringsbrev för år 2009 gav regeringen i uppdrag till Rikspolisstyrelsen att redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att vidareutveckla och effektivisera bekämpningen av immaterialrättsliga brott. I skrivelse den 19 februari 2009 redogjorde Rikspolisstyrelsen för dessa åtgärder³. Enligt skrivelsen har rikspolischefen efter överenskommelse med länspolismästarna i Polismyndigheten i Stockholms län, Polismyndigheten i Västra Götaland och Polismyndigheten i Skåne, beslutat att dessa myndigheter ska ta ett större nationellt ansvar för utredningar av brott inom immaterialrättens område. De tre storstadsmyndigheterna har enligt beslutet åtagit sig att

säkerställa att det finns en samlad utredningskompetens om minst fem utredare per myndighet samt att biträda Åklagarmyndighetens två specialiståklagare och, på begäran, stödja övriga polismyndigheter med utredningskompetens inom det immaterialrättsliga området. Enligt beslutet fick Polismyndigheten i Stockholms län i uppdrag att inrätta och bemanna en funktion som nationell samordnare⁴. Den nationella samordnaren placerades vid länskriminalpolisavdelningen i Stockholms län.

3.4 Styrdokument

Rikspolisstyrelsen fattade den 16 november 2009 beslut om att Polismyndigheterna i Stockholms län, Västra Götaland och Skåne har ett gemensamt nationellt ansvar för den brottslighet som benämns immaterialrättsliga brott och främst avseende immaterialrättsintrång. Detta var ett förtydligande och en komplettering av den tidigare muntliga överenskommelse som gällde. Utpekade polismyndigheter ansvarar enligt beslutet för att resurssäkra utredningskompetensen för det aktuella ämnesområdet. Detta innebär att respektive polismyndighet ska ställa minst tre särskilt utpekade utredare till förfogande. Polismyndigheten i Stockholms län gavs vidare i uppdrag att inrätta och bemanna en funktion som nationell samordnare som bland annat ska samordna verksamheten i de tre myndigheterna⁵.

I skrivelse från Polismyndigheten i Stockholms län den 29 mars 2011 har chefen för länskriminalpolisavdelningen i Stockholm och den nationella samordnaren förtydligat vilket ansvarsområde respektive polismyndighet har tilldelats och förordat hur kostnadsfördelning ska ske när flera polismyndigheter är involverade i en utredning⁶.

1 Ju2006/1993/PO.

2 ÅM-A 2006/1893, Åklagarmyndigheten, Beslut om ny organisation för bekämpning av brott mot immaterialrättslig lagstiftning.

3 PoA 423-548/09 Rikspolisstyrelsen, polisavdelningen, Redogörelse över åtgärder som vidtagits för att vidareutveckla och effektivisera utredning av brott inom immaterialrättens område.

4 PoA-129-6033/09, Beslutsprotokoll 196/09, Rikspolisstyrelsen, polisavdelningen.

5 AA-129-89065/2009, Rikspolisstyrelsen, polisavdelningen, Samordning och utredning av immaterialrättsliga brott.

6 AA-400-47226/11, Polismyndigheten i Stockholms län, länskriminalpolisavdelningen.

3.5 Nulägesbeskrivning /organisation

Åklagarmyndigheten

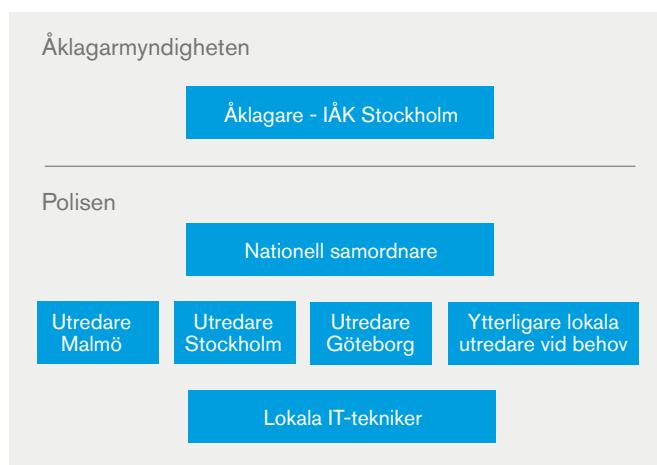
Samtliga utredningar om immaterialrättsbrott leds av åklagare och handläggs av Nationella gruppen mot immaterialrättsbrott vid Internationella åklagarkammaren Stockholm. Fyra åklagare har som enda uppgift att handlägga dessa brott nationellt.

Polisen

Utredningar av immaterialrättsliga brott ska enligt överenskommelse handläggas vid de tre storstadsmyndigheterna; Polismyndigheten i Stockholms län, Västra Götaland och Skåne⁷. Utredningsarbetet bedrivs av särskilt utbildade utredare, vid behov, med biträde av övriga polismyndigheter.

Det finns en nationell samordnare för immaterialrättsliga brott. Denne är placerad vid länskriminalpolisavdelningen, Polismyndigheten i Stockholms län.

Nuvarande organisation

Ett ärende handläggs normalt enligt följande

- ◆ Rättighetshavare samlar in bevis och gör polis-anmälan till den nationella samordnaren.
- ◆ Den nationella samordnaren registrerar anmälan i RAR.

- ◆ Kvalitetssäkring av anmälan genomförs av den nationella samordnaren i samråd med åklagare.
- ◆ Anmälan e-lottas till åklagare som beslutar att inleda förundersökning och lämnar direktiv.
- ◆ Den nationella samordnaren vidtar eventuella brådskande åtgärder såsom bevissäkring på internet och inhämtning av abonnemangsuppgifter.
- ◆ Den nationella samordnaren överlämnar ärendet till ansvarig vid respektive utredande polismyndighet.
- ◆ Ärendet lämnas till utredare som vidtar sedvanliga utredningsåtgärder.
- ◆ Tillslag planeras och genomförs i den egna polismyndigheten eller med biträde av lokal polismyndighet.
- ◆ Beslag skrivs in i respektive polismyndighets beslagsloggare.
- ◆ Eventuell datormedia analyseras av IT-forensiker i respektive polismyndighet.
- ◆ Kompletterande utredningsåtgärder, t.ex. förhör, genomförs.
- ◆ Ärendet slutredovisas till åklagaren.

3.6 Statistik

Anmälda och uppklarade brott för brottskoder 5101-5104, enligt statistik från BRÅ.

	2010	2011	Första halv- året 2012
Anmälda brott			
Hela landet	97	171	97
Stockholms län	45	78	51
Västra Götalands län	7	29	18
Skåne län	24	39	12
Uppklarade brott			
Hela landet	4	18	29
Stockholms län	4	16	28
Västra Götalands län	0	0	0
Skåne län	0	0	0

Enligt BRÅ började brottskoderna 5101-5104 användas år 2010. Tidigare användes ingick de immaterialrättsliga brotten i en "övrigt-kategori". Enligt åklagare vid Internationella åklagarkammaren Stockholm har immaterialrättsliga brott som kodats som "övrigt"

⁷ PoA-129-6033/09, Rikspolisstyrelsen, Beslutsprotokoll 196/09.

klarats upp i Polismyndigheten i Västra Götaland och Polismyndigheten i Skåne. Dessa ingår dock inte i statistikframställningen från BRÅ.

Enligt den nationella samordnaren är fördelningen enligt följande:

70 % Brott avseende upphovsrätten enligt URL

20 % Brott avseende varumärkeslagen

10 % Brott avseende avkodning, patent och
mönsterskydd

Antalet anmälda brott i hela landet år 2011 ökade från 97 st. till 171 st. jämfört med år 2010. Om lika många brott anmäls under andra halvåret år 2012 som under första halvåret kommer antalet anmälda brott uppgå till 194 st. för år 2012. Enligt representanterna från rättighetshavarnas branschorganisationer samt ombud är den förväntade utvecklingen att antalet anmälda brott kommer att fortsätta öka. Representanterna uppger att detta beror på att de anmäler så mycket som polismyndigheterna mäktar med, vilket leder till att ju fler brott som klaras upp, desto fler brott kommer att anmälas.

Antalet uppklarade brott i hela landet år 2011 ökade från 4 st. till 18 st. jämfört med år 2010. Om lika många brott klaras upp under andra halvåret år 2012 som under första halvåret kommer antalet uppklarade brott uppgå till 58 st. för år 2012.

Statistikuppgifter har även inhämtas från respektive storstadsmyndighet avseende perioden januari – oktober för år 2012.

Polismyndigheten i Stockholms län har producerat fyra förundersökningsprotokoll, genomfört sex tillslag och fem beslag. Totalt har 83 brott anmälts fördelat enligt följande:

5101 24 st.

5102 49 st.

5103 5 st.

5104 5 st.

Polismyndigheten i Västra Götaland har producerat tre förundersökningsprotokoll, genomfört två tillslag och tre beslag. Totalt har 30 brott anmälts fördelat enligt följande:

5101 28 st.

5102 0 st.

5103 0 st.

5104 2 st.

Polismyndigheten i Skåne har producerat två förundersökningsprotokoll, genomfört sex tillslag och 8 beslag. Totalt har 25 brott anmälts fördelat enligt följande:

5101 9 st.

5102 11 st.

5103 2 st.

5104 3 st.

4 lakttagelser

Följande iakttagelser har framkommit vid intervjuer och samtal med medarbetare inom olika funktioner vid Polismyndigheterna i Stockholms län, Västra Götaland och Skåne. Även de styrdokument som myndigheten har inkommit med till inspektionsgruppen samt myndighetens skriftliga redovisning av frågor enligt utskickad enkät ligger till grund för iakttagelserna. Även den nationella samordnaren har intervjuats.

Även de synpunkter som framkommit vid mötet med representanter från rättighetshavarnas branschorganisationer och ombud som företräder olika rättighetshavares intressen inom det immaterialrättsliga området presenteras här, samt svaret från HR-avdelningen vid Rikspolisstyrelsen avseende prioriteringar och deltagarurval vid immaterialrättsutbildning.

4.1 Nationell samordnare

Inspektionsgruppen har träffat följande personer:

Rickard Johansson	Biträdande chef, länskriminalpolisavdelningen
Paul Pintér	Nationell samordnare

Uppdrag

I beslut från Rikspolisstyrelsen den 16 november 2009 fick Polismyndigheten i Stockholms län i uppdrag att inrätta en funktion som nationell samordnare avseende de immaterialrättsliga brotten. I uppdraget ingår att samordna verksamheten och fördela ärenden till de tre utredande polismyndigheterna, uppdatera och analysera aktuell statistik inom det immaterialrättsliga området samt i övrigt fullgöra uppgifter efter Polismyndigheten i Stockholms läns bestämmande. Den nationella samordnaren har även i uppdrag att ansvara för en kontinuerlig uppföljning och dialog med områdesansvarig överåklagare⁸. Polismyndigheten i Stockholms län har den 17 december 2009 beslutat att samordningsfunktionen ska inrättas och bemannas av länskriminalpolisavdelningen⁹.

Mandat

Den nationella samordnaren saknar mandat i förhållande till utredande polismyndigheter. Detta innebär att den nationella samordnaren inte kan styra prioriteringen av de immaterialrättsliga ärenden när de har överlämnats till de utredande enheterna. Samordnaren kan inte heller råda över till vilka utbildningsinsatser polismyndigheterna skickar sina anställda.

Kompetens

Den nuvarande nationella samordnaren är civilanställd och har en IT-forensisk bakgrund. Tack vare den IT-forensiska bakgrunden kan samordnaren själv bereda ärenden och säkra bevisning initialt i utredningar. Den nationella samordnaren har angett att det skulle underlätta beredningen av ärendena om det finns en polisiär förundersökningsledare kopplad till den nationella samordningsfunktionen. Biträdande chefen för länskriminalpolisavdelningen har angett att den nationella samordnaren är mycket drivande och kunnig inom det immaterialrättsliga området samt att det är sårbart eftersom det endast är en person som innehar funktionen som nationell samordnare.

Uppföljning

Den nationella samordnaren skickar månadsvis rapporter till polisavdelningen vid Rikspolisstyrelsen. Dessa rapporter lämnas även till de tre utredande storstadsmyndigheterna. Rapporterna innehåller uppgifter om ärendeflöde, personalfrågor, behov om utbildning och konferenser m.m. Enligt uppgift från polisavdelningen behandlas uppgifterna i rapporterna inte på något särskilt sätt utöver att de diskuteras vid möten mellan representanter från polisavdelningen och den nationella samordnaren. Enligt den nationella samordnaren har sådana möten hållits vid fem till sju tillfällen. Dessa möten sker inte enligt något visst schema utan när polisavdelningen eller den nationella samordnaren anser att det finns skäl för möte. Samordnaren har inget ansvar för resultat utan detta åligger de tre utredande storstadsmyndigheterna.

8 AA-129-89065/09, Rikspolisstyrelsen, polisavdelningen, Samordning och utredning av immaterialrättsliga brott.

9 AA-429-20679/10, Polismyndigheten i Stockholms län.

Övrigt

Den nationella samordnaren har påpekat att det är ett problem att han inte har tillgång till samtliga polismyndigheters anmälnings- och utredningssystem. Detta medför att han inte har någon nationell överblick över vilka ärenden som finns. Tillgång till dessa system skulle enligt den nationella samordnaren innebära att han i högre grad skulle kunna stödja lokala polismyndigheter vid granskning av inkomna ärenden och få en överblick över de beslag som finns i de immaterialrättsliga ärendena.

4.2 Polismyndigheten i Stockholms län

Inspektionsgruppen har träffat följande personer:

Torbjörn Nilsson	Chef, kriminalenheten
David Beukelmann	Chef, utredningsroteln
Christer Falck	Gruppchef, särskilda utredningar
Conny Filipsson	Utredare
Petra Reinl	Utredare
Krister Starck	IT-forensiker
Paul Sannerstedt	Kriminalunderrättelse
Peter Enell	Kriminalunderrättelse

Styrdokument

Polismyndigheten i Stockholms län har den 17 december 2009, utifrån Rikspolisstyrelsens beslut om samordning och utredning av immaterialrättsliga brott, beslutat att tre särskilt utpekade utredare ska stå till förfogande som utredningsresurs avseende immaterialrättsliga brott. Enligt beslutet ska utredningsresursen upprätthållas av City Polismästardistrikt. För utredningsroteln vid City Polismästardistrikt finns en åtagandeplan avseende år 2011 där det anges generella mål för utredningsverksamheten, vad som ska göras och hur det ska genomföras. Dock anges inget specifikt för de immaterialrättsliga utredningarna.

Organisation och resurs

Polismyndigheten har valt att organisera alla utredningar av immaterialrättsliga brott till gruppen för särskilda utredningar. Gruppen ingår i utredningsroteln som i sin tur ingår i kriminalenheten. Vid intervjuerna har det framkommit att det råder viss oklarhet huru-

vida det är länskriminalpolisavdelningen, genom sitt samordningsansvar, eller om det är särskilda utredningsroteln, som har resultatansvaret för de immaterialrättsliga utredningarna.

Vid gruppen för särskilda utredningar arbetar i nuläget en polis och två civilanställda jur. kand. Samtliga tillsattes efter utlysning av tjänsterna. Utredarna arbetar heltid med immaterialrättsliga utredningar men tas även i anspråk för annat arbete vid större arbetsanhopning exempelvis vid semestertider. Enligt gruppchefen har anmälningsbenägenheten avseende immaterialrättsliga brott ökat, varför ytterligare en utredare kommer att anställas för att arbeta med immaterialrättsliga utredningar.

Enligt utredarna använder de utrustning som är äldre än 3-4 år och som inte har tillräcklig prestanda för att hantera de stora bildfiler, filmfiler eller ljudfiler som förekommer i utredningar avseende immaterialrättsliga brott.

Hantering av ärenden

När en anmälan upprättas ska någon av brottskoderna 5101, 5102, 5104 eller 5104 användas, vilket förundersökningsledare ska säkerställa. Uppstår osäkerhet kring brottskodning eller annat ska den nationella samordnaren kontaktas. Samma rutiner gäller för Polisens kontaktcenter (PKC). Alla anmälningar skickas sedan till den nationella samordnaren som bereder ärendena genom att lokalisera var i landet brottet är begånget och fördelar det sedan till ansvarig storstadsmyndighet. Samtliga utredningar inom immaterialrätten är åklagarledda, varför den nationella samordnaren ser till att alla ärenden e-lottas till internationella åklagarmyndigheten. Målsägande eller ombud vänder sig ibland direkt till utredningsgruppen. Sådana ärenden bereds av utredningsgruppen och lottas direkt till åklagare samtidigt som ett meddelande om detta lämnas till samordnaren.

Det är vanligt förekommande att målsägande eller ombud för dessa säkrar bevisning själva genom att genomföra provnedladdningar, provköp eller inköp av kopia, som de sedan överlämnar till polismyndigheten i samband med en anmälan. Kontroll av materialet sker genom att IT-forensiker kontrollerar materialet om det avser bevisningen via digital tek-

nik. Avser det annat material kontrolleras det av utredarna genom olika utredningsåtgärder t.ex. förhör med sakkunniga eller vittnen och faktakontroll via internet. Kvalitets- och bevissäkring genomförs även genom så kallad inre spaning och via kontakt med andra nationella myndigheter t.ex. Tullverket.

Enligt utredarna är det inga problem att erhålla personal för att genomföra spaning eller tillslag inom det egna polismästardistriktet. Utanför det egna polismästardistriktet och vid övriga polismyndigheter är det svårare att få stöd för att genomföra insatserna. Detta innebär bl.a. att utredarna har svårighet att få hjälp att administrera beslag utan själva måste göra detta, vilket är tidskrävande. Det har även framkommit att det till viss del råder oklarhet kring vad som gäller när beslag har skett vid en annan polismyndighet. Oklarheten avser oftast administrativa frågor, t.ex. hantering vid hävande av beslag och förvaring.

Utredarna har vidare angett att de inte får tillräckligt stöd avseende det IT-forensiska arbetet från övriga polismyndigheter. Enligt utredarna beror detta bl.a. på att det saknas relevant kompetens och tillräckliga resurser för att de lokala IT-forensikerna ska kunna och hinna med att genomföra IT-forensiska undersökningar. Andra ärenden prioriteras högre varför handläggningstiderna blir mycket långa.

I Stockholm har två IT-forensiska avdelningar slagits samman och bildat en länsgrupp med 17 IT-forensiker. Trots detta är handläggningstiderna långa eftersom de immaterialrättsliga brotten prioriteras ned till fördel för andra utredningar där det finns frihetsberövade, ungdomsärenden med tidsfrister eller grövre brottslighet med högre straffvärde. Enligt utredarna är detta ett problem eftersom det blir långa uppehåll i utredningarna, vilket leder till längre handläggningstider och merarbete eftersom utredningarna måste läsas in på nytt efter ett längre uppehåll.

Samverkan i övrigt

Informationsflödet mellan polismyndigheten och den nationella samordnaren fungerar enligt intervjuad personal mycket bra.

Någon samverkan med utredningsgrupperna vid

övriga storstadsmyndigheter har inte skett.

Samverkan med de som utreder grov organiserad brottslighet nationellt eller internationellt är nästan obefintlig. Enligt svar på den enkät som skickats till polismyndigheten beror detta på att immaterialrätten är ett smalt område och juridiskt komplicerat varför sådana brott lyfts ur andra brottsutredningar och drivs separat av särskilt utbildade utredare. Den samverkan som har förekommit är vid rättshjälpsfrågan från andra länder.

Övrigt

Någon resultatuppföljning uppges inte ha genomförts. Ärendeuppföljning, där varje utredare har redovisat vad som gjorts, sker dock på gruppnivå var sjätte vecka.

Samtliga ordinarie utredare har genomgått grundläggande immaterialrättslig utbildning vid Polishögskolan. Ytterligare kompetensutveckling sker i samband med två årliga konferenser, en nordisk och en internationell, som anordnas av Interpol och ett värdland. Dessa årliga konferenser är viktiga att närvara vid för att ta del av den senaste kunskapen avseende teknik och tillvägagångssätt samt skapa nätverk.

Kompetensen hos utredarna avseende IT ligger inte i nivå med gärningsmännens kunskap. Utredningarna har också blivit mer komplicerade samtidigt som gärningsmännen har blivit försiktigare och använder den senaste tekniken samt nya metoder för att begå brott. Det finns därför önskemål och behov av kompetensutveckling, men fördjupningskurser inom ämnesområdet saknas. Branschorganisationerna är specialiserade och har stor kunskap inom ämnesområdet och håller utbildningar och kurser på universitetsnivå inom immaterialrätten. Enligt utredarna har man inte tagit del av dessa utbildningar eftersom det finns en osäkerhet huruvida det kan uppstå en jävsituation om branschorganisationerna står för utbildningsinsatsen.

Det förekommer ingen spaning eller underrättelseverksamhet inom det immaterialrättsliga området. Enligt svar på enkäten beror detta på att alla brott inom ämnesområdet är angivelsebrott varför endast målsägaren eller någon i dess ställe kan göra anmälan.

4.3 Polismyndigheten i Västra Götaland

Inspektionsgruppen har träffat följande personer:

Ingemar Johansson	Länspolismästare
Carina Persson	Chef länskriminalpolisen
Daniel Norlander	Stabskommissarie
Jarl-Inge Winqvist	Biträdande chef grova brottsroteln
Bengt-Åke Nilsson	Grupp, förmögenhetsgruppen
Tommi Lindström	Utredare
Jens Ahlstrand	Chef, IT-forensiska sektionen
Frans Dahlén	Chef, länskriminalpolisens kriminalunderrättelserotel

Styrdokument

Polismyndigheten i Västra Götaland har den 12 mars 2009, utifrån Rikspolisstyrelsens redogörelse över åtgärder som ska vidtas för att vidareutveckla och effektivisera utredning av brott inom immaterialrättens område, beslutat om utredning av sådana brott vid polismyndigheten¹⁰. Enligt beslutet ska länskriminalpolisen och polisområde Storgöteborg säkerställa att minst fem utredare har specialkompetens att utreda immaterialrättsliga brott. Vidare anges att chefen för länskriminalpolisen tilldelas funktionsansvar för utredningar på immaterialrättens område. Chefen för länskriminalpolisen äger även rätten att ta i anspråk den utpekade utredningsresursen med specialkompetens vid polisområden i ärenden som initieras vid myndigheten eller av specialiståklagare vid City åklagarkammare i Stockholm.

I åtgärdsplanen för år 2012 anges att länskriminalpolisen ska hantera immaterialrättsliga brott.

Det finns ingen speciell föreskrift om prioritering eller beslutsdelegation, utan det faller inom det ordinarie lednings- och fördelningsarbetet som hanteras av ledningsfunktionerna på länskriminalpolisens grova brottsrotel enligt polismyndighetens tjänsteföreskrift¹¹.

10 AL 400-2132/09, Polismyndigheten i Västra Götaland, Controllerenheten, Beslut enligt förslag till beslut om utredning av brott inom immaterialrättens område vid polismyndigheten, 2009-03-12.

11 AD 400-3852/11, Polismyndigheten i Västra Götaland, Tjänsteföreskrift – Särskild kriminalpolisverksamhet, 2011-06-01.

Organisation och resurs

Utredningsarbetet av immaterialrättsliga brott var tidigare fördelat på länskriminalpolisen och två polisområden. Detta ändrades under år 2010 när hela utredningsverksamheten av immaterialrättsliga brott förlades till förmögenhetsgruppen under länskriminalpolisens rotel för grova brott. Enligt berörd personal är detta positivt eftersom ledning och styrning blir lättare i och med att gruppchefen själv styr över samtliga utredare. Vid intervjuerna har det även framkommit önskemål från utredarnas sida att sitta tillsammans med IT-forensikerna för att kunna ta del av varandras kompetens och för att effektivisera arbetet.

Inledningsvis fanns det fem utredare som var utbildade inom immaterialrättslig rätt. Personal har under tiden bytt till annan verksamhet och i nuläget finns endast en utredare i förmögenhetsgruppen som arbetar med immaterialrättsliga utredningar. Den personen är även gruppchef för förmögenhetsgruppen. Polismyndigheten har under år 2012 beslutat att anställa tre civila utredare som ska ingå i förmögenhetsgruppen och målsättningen är att de endast ska arbeta med immaterialrättsliga utredningar.

De immaterialrättsliga utredarna är inte ”fredade” utan måste utifrån prioriteringar på grova brottsroteln arbeta med annan grövre brottslighet. Enligt gruppchefen och utredare innebär detta att de immaterialrättsliga brotten inte är prioriterade och utreds därmed inte kontinuerligt. Det är därför som handläggningstiderna blir långa.

Hantering av ärende

Polismyndigheten följer den nationella överenskomsten och överlämnar inkomna anmälningar till den nationella samordnaren som kvalitetssäkrar dessa. Antingen skrivs anmälan ute i polisområdet efter inkommen skrivelse eller så inkommer skrivelsen direkt till länskriminalpolisens grova brottsrotel där anmälan skrivs och brotten kodas. Därefter genomför polismyndigheten bevissäkring efter direktiv från åklagaren.

Intervjuad personal anser att det IT-forensiska stödet fungerar bra inom myndigheten och att resur-

sen samt kompetensen är tillräcklig för att stötta de immaterialrättsliga utredningarna. De anger att det alltid förs en diskussion om prioritering av olika ärendetyper eftersom allvarligare brott eller utredningar där någon är frihetsberövad prioriteras före de immaterialrättsliga utredningarna.

Det har framkommit att det ibland kan uppstå diskussion med andra myndigheter avseende övertagna ärenden där annan myndighets IT-forensiska resurs inte räcker till. Detta innebär att analyser av beslag i immaterialrättsliga utredningar nedprioriteras och att det går långt tid innan analyserna påbörjas. Utredarna upplever detta som ett stort problem eftersom det orsakar långa uppehåll i utredningarna. Detta medför i sin tur ett merarbete eftersom ny inläsning måste ske när analyserna väl färdigställts. Polismyndigheten har därför valt att i vissa fall genomföra en egen IT-forensisk undersökning av beslagtaget gods när den egentligen skulle ha genomförts av den lokala polismyndigheten. Genom detta förfarande minskas utredningstiden.

Samverkan i övrigt

Polismyndigheten anser att informationsflödet mellan myndigheten och den nationella samordnaren fungerar bra. Den nationella samordnaren initierar och för över ärenden till polismyndigheten, efter dialog med utredningschefen vid länskriminalpolisens grova brottsrotel.

Någon samverkan med enheter som utreder grov organiserad brottslighet sker inte i dagsläget.

Den samverkan som har skett är att myndigheten har hanterat ett antal begäran om rättshjälp, som ingått i ett större internationellt immaterialrättsärende.

Övrigt

Någon resultatuppföljning uppges inte ha genomförts.

Utredarna har anfört att de önskar mer kontinuerlig utbildning inom ämnesområdet, eftersom utvecklingen inom det immaterialrättsliga området går fort.

Det förekommer spanings- och underrättelseverksamhet mot dessa brottstyper endast i mycket ringa omfattning. Antingen initieras ärendena från

den nationella samordnaren eller genom att skrivelser som inkommer direkt till polismyndigheten från drabbade personer. Det finns inga nationella eller lokala direktiv som anger att det ska ske någon underrättelseverksamhet.

4.4 Polismyndigheten i Skåne

Inspektionsgruppen har haft telefonmöte med följande personer:

Eva Årestad-Radner	Länspolismästare
Hans Nordin	Biträdande länspolismästare
Petra Stenkula	Biträdande chef länskriminalavdelningen

Inspektionsgruppen har träffat följande personer:

Stefan Sintéus	Chef, länskriminalavdelningen
Per Lidehäll	Chef, enheten för utredning och kriminalteknik
David Sjöman	Utredare
Karl Gustav Kindh	Utredare
Niklas Kirchhoff	Utredare
Robert Ciecierski	IT-forensiker
Tommy Carlsson	Kriminalunderrättelse

Styrdokument

Polismyndigheten i Skåne har inte presenterat några egna styrdokument utan hänvisar till Rikspolisstyrelsens beslutsprotokoll från den 16 november 2009. Dåvarande taktiska ledare har, i e-postformat den 4 augusti 2010, beslutat att länskriminalavdelningen skulle tillhandahålla tre utredare och polisområde Nordvästra Skåne och polisområde Malmö tillhandahålla en utredare var. Muntlig delegation har lämnats till enhetschefen för utredning och kriminalteknik om att samordna utredningarna till respektive utredare.

Organisation och resurs

Polismyndigheten har organiserat den immaterialrättsliga utredningsverksamheten till länskriminalavdelningen, polisområde Nordvästra Skåne och polisområde Malmö. Länskriminalavdelningen har även fått mandat att sköta fördelningen av dessa

utredningar till respektive utbildad personal. Detta hanteras av enhetschefen för utrednings och kriminaltekniska enheten. Enhetschefen har angett att han inte har något direkt arbetsledaransvar över utredarna som tillhör polisområdena, varför han inte kan styra deras prioriteringar. Vidare har han angett att utredningarna delas ut direkt till utredarna och inte via utredarnas respektive chefer. Det är inte heller angett hur mycket utredarna ska arbeta med de immaterialrättsliga utredningarna utan utredarna prioriterar själva.

Inledningsvis fanns det fem utredare inom det immaterialrättsliga området, varav länskriminalavdelningen hade tre och polisområdena en var. Vid intervjuerna har det framkommit att det har varit motivationsproblem på grund av att platserna tillsattes genom att de tre yngsta vid länskriminalavdelningen blev kommenderade. De två andra utredarna var intresserade och frivilliga. En av utredarna på länskriminalavdelningen har sedermera bytt tjänst och utredaren i Polisområdet Malmö har gått i pension. Från och med den 1 juni 2012 finns därmed tre utredare som arbetar med immaterialrättsliga brott, två stycken på länskriminalavdelningen och en i polisområdet Nordvästra Skåne.

Ingen av utredarna arbetar heltid med immaterialrättsliga utredningar utan samtliga utredare har och har haft andra utredningsuppdrag vilket tar tid från de immaterialrättsliga utredningarna. Två utredare har angett att de uppskattar att de arbetat ca 20-30 % med immaterialrättsliga utredningar medan en annan utredare har angett att han maximalt har arbetat ett par arbetsveckor med det aktuella ämnesområdet. Länskriminalavdelningen har under 2011 och 2012 haft svårt att ägna sig åt de immaterialrättsliga utredningarna eftersom spaningsmorden i Skåne har upptagit en större del av deras tid.

Ledningen för Polismyndigheten i Skåne har förklarat att det pågår ett förändringsarbete där avsikten är att utredare inom flera specialstraffrättsliga områden ska sammanföras, exempelvis immaterialrätt och arbetsmiljörätt. Förslaget är att en ”teamledare” med personalansvar ska leda verksamheten och fördela arbetet. Avsikten är att utredarna ska

kunna bistå varandra inom de olika områdena. Initialt kommer de två nuvarande utredarna vid länskriminalavdelningen att ingå i gruppen på heltid. På sikt kommer dessa att ersättas av utredare som särskilt har rekryterats för detta utredningsarbete. Utredaren vid polisområde Nordvästra Skåne kommer även fortsättningsvis att arbeta delvis med immaterialrättsliga utredningar. Avsikten är att gruppen ska jobba enligt LEAN-modellen och även vara ”fredad” från annan utredningsverksamhet. I nuläget finns dock ingen skriftlig dokumentation eller beslut avseende detta.

Hantering av ärenden

Anmälningar av immaterialrättsliga brott inkommer oftast från den nationella samordnaren för handläggning i Skåne. Detta sker enligt fördelning som den nationella samordnaren gör utifrån Skånes ansvarsområden. Brottsskodning är gjord när anmälningarna kommer till Skåne. När ärenden inkommer direkt till Polismyndigheten i Skåne lottas ärendet direkt till åklagare som anger vilka åtgärder som ska vidtas. Polismyndigheten genomför inte någon kvalitetssäkring på eget initiativ.

Vid begäran om biträde med spaning eller tillslag vid övriga polismyndigheter har utredarna angett att de tar kontakt med berörd polismyndighet och söker sig fram till rätt person som kan vara behjälplig. De har angett att de får den hjälp de behöver vid respektive polismyndighet.

Spaning innan tillslag har förekommit både vid nationella och internationella aktioner. Spaning har även förekommit i kortare perspektiv för att klarlägga om den misstänkte bor och vistas på den adress där husrannsakan ska företas.

IT-forensiker finns både vid länskriminalavdelningen och vid polisområdena, men det är IT-forensikerna vid länskriminalavdelningen som nyttjas avseende immaterialrättsliga brott. Totalt finns tre IT-forensiker vid länskriminalavdelningen. De är hårt belastade vilket leder till att de immaterialrättsliga brotten nedprioriteras. Enligt de intervjuade kan det ta upp till sex månader innan ärendet påbörjas av IT-forensiker.

Ledningen för Polismyndigheten i Skåne har informerat om att ytterligare två IT-forensiker har rekryterats till länskriminalavdelningen. Detta torde innebära att ytterligare kapacitet finns för undersökningar i immaterialrättsliga undersökningar. Även IT-forensikerna kommer att arbeta inom LEAN-modellen.

Samverkan i övrigt

Polismyndigheten tar del av den information som den nationella samordnaren skickar månadsvis. Informationen innehåller uppgifter om tillståndet kring pågående immaterialrättsliga utredningar och förslag på utbildningar.

Vid intervjuerna har det angetts att det har genomförts en gemensam träff med de andra utredande storstadsmyndigheterna.

Två av utredarna tillhör länskriminalavdelningen och befinner sig på den avdelning som hanterar grov organiserad brottslighet och internationell kriminalitet. Vissa av de immaterialrättsliga utredningarna har bäring på andra länder och det underlättar att utredarna är vana vid att ha kontakt med andra länders polisorganisationer.

Övrigt

Någon resultatuppföljning uppges inte ha genomförts.

Utöver vidareutbildningskursen har ingen fort- eller vidareutbildning skett, förutom den konferens som utredare deltog vid.

Ingen underrättelseverksamhet sker inom det immaterialrättsliga området.

4.5 Övriga polismyndigheter i landet

Handläggning av ärenden

De flesta polismyndigheter känner till den nationella överenskommelsen och följer den. Flera av myndigheterna har dock uppgett att de saknar rutiner för hur de ska hantera och samordna den anmälda brottsligheten. Några polismyndigheter har även angett att anmälda brott inte alltid överförs till den nationella samordnaren eftersom de inte fullt ut omsätter den nationella överenskommelsen i praktiken. Polismyn-

digheterna har angett att de har få immaterialrättsliga ärenden.

De flesta polismyndigheterna har angett att de tillämpar gängse rutiner och diarieför begäran om biträde med att verkställa tvångsmedel, spaning eller IT-forensisk undersökning i A-diariet. Är ärendet mindre omfattande fördelas ärendet till den enhet som bedöms som mest lämplig. Är ärendet mer omfattande fattas beslut i polismyndighetens operativa ledningsgrupp.

Lokal kompetens och aktivitet

Flera polismyndigheter har angett att de saknar kompetens att utreda brottstypen. Trots detta tillämpar de inte den nationella överenskommelsen. De polismyndigheter som anser sig ha kompetens avseende immaterialrättsliga brott har angett att de själva utreder brotten i samverkan med åklagare vid Internationella åklagarkammaren. Det finns också exempel på att andra polismyndigheter än de utredande storstadsmyndigheterna skickar utredare på immaterialrättsliga utbildningar som anordnas av Polishögskolan.

De flesta polismyndigheter har svarat att belastningen på de lokala IT-forensikerna är hög, men att de inte har problem med att bistå de tre utredande storstadsmyndigheterna vid begäran.

Generellt förekommer ingen aktiv spanings- och underrättelseverksamhet.

Informationsflöde mellan myndighet och nationell samordnare

Polismyndigheterna har svarat att informationsflödet mellan nationell samordnare och lokal polismyndighet fungerar under aktiv förundersökning. I de myndigheter som tillämpar den nationella överenskommelsen fungerar informationsflödet även i andra fall.

4.6 Rättighetshavarna

Inspektionsgruppen har anordnat ett möte med representanter från rättighetshavarnas branschorganisationer samt ombud som företrädar olika rättighetshavares intressen inom det immaterialrättsliga området. De representanter inspektionen träffat representerar en större del av förekommande anmälare totalt sett och så gott som samtliga av de rättighetshavare som drabbas av upphovsrättsintrång genom fildelning.

Den samlade bedömningen från representanterna och ombuden är att utredningsverksamheten har blivit effektivare sedan år 2010 då Riksåklagaren utsåg särskilda åklagare och polisens nationella överenskommelse kom till.

Ombuden och representanterna för de rättighetshavare som drabbas av upphovsrättsintrång genom fildelning angav att de endast anmäler en mindre del av de intrång de iakttar. Om det fanns en bättre utredningskapacitet hos polismyndigheterna skulle de anmäla väsentligt fler brott.

Vid mötet framkom i övrigt bl.a. följande synpunkter: Genomströmningstiderna är generellt för långa och det tar lång tid mellan anmälan och verkställighet när det gäller tvångsmedel, t.ex. husrannsakan och tillslag. De IT-forensiska undersökningarna håller inte tillräckligt hög kvalitet och omfattar inte alltid de faktorer som krävs för att kunna ge underlag för skadeståndsanspråk. Det finns även en brist på teknisk kompetens hos utredarna vilket leder till sämre kvalitet på förhören. Den nationella samordnaren fungerar bra, men det borde finnas polisiära förundersökningsledare som kan fatta brådskande beslut. Det är stora regionala skillnader mellan de olika polismyndigheterna avseende funktion och kvalitet. I utredningar där rättighetshavarna lägger ner mycket tid och resurs får de ibland inte tillräcklig respons hos polismyndigheten. Samarbetet mellan representanterna, ombuden och utredarna under förundersökningens gång skulle kunna öka, liksom förståelsen hos polismyndigheterna om behovet av att agera mot t.ex. försäljare vid konserter och liknande.

Vid mötet lämnades bl.a. följande förslag:

Fler utredare, både poliser och civila bör anställas. Det bör även finnas kontaktpersoner vid de utredande myndigheterna och fler civila IT-forensiker bör anställas. Avseende falska varor efterlystes en nationell samordning för att hitta ”källan”. En koncentration av polisens verksamhet till en enhet skulle, enligt representanterna och ombuden, medföra avsevärda förbättringar, öka effektiviteten samt minska sårbarheten.

4.7 HR-avdelningen

Inspektionsgruppen har, från HR-avdelningen vid Rikspolisstyrelsen, begärt en redogörelse för prioriteringar och deltagarurval vid Polishögskolans immaterialrättsutbildning. Av redogörelsen framgår följande.

Rikspolisstyrelsen genomför varje år en inventering av polismyndigheternas behov av utbildningsplatser avseende centrala utbildningar som är bekostade av Rikspolisstyrelsen.

Polismyndigheterna lämnar sina önskemål om utbildningsplatser och efter denna inventering räknas platstilldelningen till varje polismyndighet ut efter nyckeltal baserade på statistik från varje polismyndighet. Det åligger varje polismyndighet att ansvara för strategisk och långsiktig kompetensförsörjning.

År 2010 genomfördes en utbildning med kursbenämningen ”Utredning av immaterialrättsliga brott via Internet” och antalet utbildningsplatser uppgick till 24 stycken. Kursen blev inte fullbelagd med endast deltagare från ”storstadsmyndigheterna”, varför Rikspolisstyrelsen gav samtliga polismyndigheter möjlighet att delta på utbildningen eftersom det bedömts att ett utbildningsbehov förelåg.

Under åren 2011 och 2012 har ingen utbildning genomförts.

För år 2013 finns en utbildningsomgång planerad. Inventeringar hos myndigheterna har genomförts och sammanställning och tilldelning av platser till alla kurser inklusive denna är under beredning.

4.8 Sammanfattande iakttagelser

Styrdokument och mål

Under de senaste åren har ett antal styrdokument upprättats på nationell nivå inom polisen. De berör huvudsakligen de organisatoriska förutsättningarna och inte själva verksamheten. Även på polismyndighetsnivå finns övergripande beslut om organisatoriska förutsättningar. Några kvantitativa eller kvalitativa mål specifika för det immaterialrättsliga området finns inte, varken på nationell nivå eller på polismyndighetsnivå.

Organisation och resurs

Det finns en nationell samordningsfunktion. Funktionen innehas av en person med placering vid länskriminalpolisavdelningen i Stockholm. Det finns ingen ersättare för denne. Det finns olika uppfattningar om den nationella samordnarens uppgifter och mandat.

Enligt beslut från Rikspolisstyrelsen ska det finnas tre utredare av immaterialrättsliga brott vid respektive storstadsmyndighet. Detta har implementerats på olika sätt i de olika polismyndigheterna.

Vid Polismyndigheten i Stockholms län finns tre utredare som har som huvuduppgift att utreda immaterialrättsliga brott. De är placerade i samma utredningsgrupp. Utredarna arbetar i huvudsak med immaterialrättsliga brott men tas även i anspråk för annat arbete vid större arbetsanhopning t.ex. vid semestertider. Den nationella samordnarens mandat i förhållande till utredarna synes inte vara fullt klarlagt.

Vid Polismyndigheten i Västra Götaland finns för närvarande en person som är utbildad inom det immaterialrättsliga området. Denne är även gruppchef för förmögenhetsgruppen. Inledningsvis fanns fem utbildade utredare fördelade på två polisområden och länskriminalpolisen. I nuläget finns endast en utredare som arbetar med immaterialrättsliga utredningar. Det pågår dock rekrytering av tre civila utredare som ska tillhöra förmögenhetsgruppen och som enbart ska utreda immaterialrättsliga brott.

Vid Polismyndigheten i Skåne finns sammanlagt tre utbildade immaterialrättsutredare, två vid länskriminalavdelningen och en vid ett av polisområdena.

Samtliga har immaterialrättsliga utredningar som tillikauppgift. Inkommande ärenden lämnas till chefen för enheten för utredning och kriminalteknik. Denne delar sedan ut ärendena direkt till utredarna utan att först kontakta deras närmaste chefer. Prioritering av arbetsuppgifterna i förhållande till ordinarie arbetsuppgifter överlämnas till utredarna. För närvarande pågår ett förändringsarbete.

En iakttagelse som inspektionen har gjort är att det i Stockholmsgruppen finns en påtaglig entusiasm inför de immaterialrättsliga arbetsuppgifterna. Utredarna i Skåne har däremot uppgett att de på grund av omständigheterna känner en låg motivation för motsvarande uppgifter.

Ingen av myndigheterna har särskilt allokerade IT-forensiker. Någon särskild prioriteringsordning för immaterialrättsliga brott finns inte angiven vid någon polismyndighet. Detta innebär inte sällan att analyser av beslag gjorda i immaterialrättsutredningar nedprioriteras och att mycket lång tid förflyter innan analyserna påbörjas. Detta gäller särskilt när analysen ska ske hos myndigheter utanför storstadsmyndigheterna. Utredarna upplever detta som ett stort problem eftersom det orsakar långa uppehåll i utredningarna. Detta medför i sin tur ett merarbete eftersom en ny inläsning måste ske av ett omfattande material när analyserna väl har färdigställts.

Hantering av ärenden

Den nationella samordningsfunktionen synes i huvudsak fungera som avsikten var. Det finns dock ingen ersättare för den nationella samordnaren eller någon som på samma sätt är insatt i problemområdet. Detta medför i sin tur att systemet är sårbart.

Några myndigheter har inte noterat den särskilda överenskommelsen utan handlägger immaterialrättsliga brott själva. De flesta myndigheter följer dock överenskommelsen och anser att överenskommelsen och den nationella samordningsfunktionen fungerar väl.

Ärendehantering underlättas av att de immaterialrättsliga brotten numera kodas enhetligt.

Problem kan uppstå vid tillslag när det behövs IT-forensisk kompetens och resurser för spaning och

verkställighet. Detta gäller inte minst när tillslag sker med bistånd av andra polismyndigheter. Svårigheter som då kan uppstå är bl.a. oklarhet kring transport och förvaring av beslag samt administration kring beslag och hävande av beslag. Ett annat problemområde är prioriteringen hos den bistående myndigheten samt till vilken funktion hos denna myndighet begäran om bistånd ska ställas.

Samverkan i övrigt

Mellan de tre storstadsmyndigheterna sker ingen samverkan förutom vid enstaka större tillslag och i samband med ett fortbildningsmöte som anordnades av den nationella samordnaren.

Immaterialrättsliga brott har ibland samband med den grova organiserade brottsligheten. I sådana fall delas normalt utredningarna upp mellan olika utredare. Utredningarna har ibland internationella inslag vilket medför att kontakter ibland måste tas med Europol samt polismyndigheter i andra stater.

Den nationella samordnaren har löpande kontakt med rättighetshavarnas representanter såväl i aktuella ärenden som i andra frågor.

Övrigt

Det finns varken kvantitativa eller kvalitativa mål uppsatta för verksamheten. Detta gäller både nationellt och på myndighetsnivå.

Den nationella samordnaren lämnar månatligen en rapport till polisavdelningen vid Rikspolisstyrelsen. Rapporten distribueras även till de tre storstadsmyndigheterna. I rapporten anges antal inkomna ärenden, kommande och genomförda tillslag samt allmän information från utredarna. Därutöver lämnar den nationella samordnaren information om sina övriga aktiviteter. Rapporten innehåller inga uppgifter om resultat, varken kvalitativt eller kvantitativt. Det saknas därför möjligheter att på detta sätt följa resultatutvecklingen. Enligt polisavdelningen är det inte en begärd rapportering. Den sker för kännedom.

Rikspolisstyrelsen (polisavdelningen) tar del av rapporterna och de används vid möten mellan repre-

sentanter från polisavdelningen och den nationella samordnaren. Mötena hålls när man anser att det behövs bl.a. utifrån informationen i rapporterna.

Kompetensutveckling

Samtliga utredare av immaterialrättsliga brott och även vissa gruppchefer har genomgått eller ska genomgå immaterialrättsutbildning vid Polishögskolan. Även vissa utredare vid myndigheter som inte har utredningsansvar för immaterialrättsbrott har genomgått utbildningen. Enligt HR-avdelningen beror detta på att det har funnits lediga platser och att de hade anmält intresse.

IT-forensikerna har inte uttryckt något behov av specialutbildning avseende immaterialrättsliga brott.

När det gäller fortbildning har utredare från samtliga utredningsgrupper medverkat vid ett fortbildningsmöte anordnat av den nationella samordnaren.

Utredarna i Stockholm har även närvarat vid årliga konferenser som anordnats av bl.a. rättighetshavarnas organisationer, Interpol och Tullverket samt vid internationella seminarier. Utredarna i Skåne och Göteborg har inte deltagit i dessa sammanhang.

Någon metodutveckling utöver löpande diskussioner i pågående utredningar synes inte ske. Den samlade bedömningen från branschorganisationerna och ombuden är dock att det har blivit effektivare utredningsverksamhet sedan år 2010 då Riksåklagaren utsåg särskilda åklagare och Polisens nationella överenskommelse kom till.

Spanings- eller underrättelseverksamhet utanför pågående utredningar bedrivs inte på immaterialrättsområdet.

5 Bedömningar

Inspektionsgruppen anser inte att det är möjligt att fullt ut bedöma om den beslutade organisationen medför att verksamheten kan bedrivas effektivt. Detta med anledning av att det saknas resultatmässiga uppföljningar, tillförlitlig statistik och att vissa funktioner inte har bemannats som det var uttalat. Generellt sett kan sägas att Polisen inte har uppfyllt det som redovisats till regeringen.

Inspektionsgruppen har begärt in statistik som visar att det anmäls ca 170 brott om året. Antalet uppklarade brott uppgår till 18 st. per år. Både antalet anmälda och uppklarade brott ökar i antal. Under första halvåret av år 2012 uppgår antalet anmälda brott till 97 st. och antalet uppklarade brott uppgår till 29 st. Den stora diskrepansen mellan anmälda och uppklarade brott kan eventuellt förklaras av att brotten kodades på ett annat sätt tidigare, varför fler brott egentligen kan ha klarats upp.

Statistiken är även uppseendeväckande med anledning av att den visar att endast Polismyndigheten i Stockholm län har klarat upp immaterialrättsliga brott under åren 2010 – 2012. En förklaring till detta kan dock vara den som redovisats i föregående stycke dvs. att utredningarna har långa handläggningstider varför de brott som klarats upp vid de två övriga polismyndigheterna kan ha en annan brottskod. Inspektionsgruppen har inte haft möjlighet att göra någon närmare analys av detta varför statistiken bör användas med viss försiktighet.

Enligt representanterna för rättighetshavarna är immaterialrättsliga brott vanligt förekommande i Sverige, varför den faktiska brottsligheten torde vara väsentligt större än den anmälda. De har även angett att de endast lämnar in anmälningar om en liten del av de brott som de upptäcker. Enligt representanterna beror detta delvis på polisens begränsade utredningsresurser. Samtidigt finns det ett stort intresse för polisens verksamhet inom detta område från bl.a. regeringen och riksdagen, vilket framgår av t.ex. Ju2006/1993/PO och regeringens regleringsbrev för år 2009. Dessa skrivelser har lett till att Rikspolisstyrelsen har beslutat om den organisation som har beskrivits i rapporten.

Med hänsyn till den organisation som har beslu-

tats är det inspektionsgruppens uppfattning att en nationell samordnare måste finnas. Bedömningen är också att denne fungerar relativt väl i sin roll. Styrning av den nationella samordnaren och dennes mandat behöver dock förtydligas. I dagsläget får Rikspolisstyrelsen (polisavdelningen) in rapporter från den nationella samordnaren. För att rapporterna ska vara meningsfulla ur ett uppföljnings- och utvärderingsperspektiv bör det övervägas vilka uppgifter som dessa rapporter ska innehålla och hur uppgifterna ska behandlas. Genom att den nationella samordnaren har fått en sådan betydelse är det tveksamt om det bör accepteras att funktionen är begränsad till endast en person.

Inspektionsgruppen kan vidare konstatera att verksamheten vid storstadsmyndigheterna fungerar olika väl. Bäst fungerar den hos Polismyndigheten i Stockholms län, där utredarna har rekryterats särskilt för uppdraget och i huvudsak har fått ägnat sig åt den immaterialrättsliga verksamheten. Kompetensen finns samlad och det finns en utbildad och närvarande chef. Det sista kan särskilt understrykas utifrån styrning och ledning samt metod- och kompetensutvecklingsfrågor vilka synes vara bristfälliga vid de andra myndigheterna. Även den statistik som inkommit från BRÅ pekar mot inspektionsgruppens konstaterande att verksamheten fungerar bäst hos Polismyndigheten i Stockholms län även om statistiken bör användas med viss försiktighet.

Generellt sett är sektorn med IT-forensiker en trång sektor. Detta gäller vid samtliga polismyndigheter och inom samtliga brottstyper. Med hänsyn till den immaterialrättsliga verksamhetens behov av kontinuerlig tillgång till IT-forensiker kan det finnas skäl att överväga om det ska finnas en särskild resurs knuten till denna verksamhet. Ett annat alternativ kan vara en särskild prioriteringsordning som gäller för de immaterialrättsliga brotten.

Utifrån ansvarsfördelningen och att det är tre myndigheter som utreder samtliga brott i landet är det viktigt att det klart framgår till vilken funktion som framställan om biträde vid beslag eller tillslag ska ställas. Inspektionsgruppens uppfattning är att personliga kontakter i nuläget är avgörande för att

man ska nå framgång med sin begäran. En naturlig ingång skulle istället kunna vara respektive polismyndighets brottssamordningsfunktion och att det där finns rutiner och en prioriteringsordning för dessa framställningar. Det kan även finnas skäl att förtydliga hur förvaring och transport av beslagtaget gods ska ske i dessa fall. De administrativa problemen synes till viss del bero på polisens indelning i olika myndigheter och därmed sammanhängande datasystem. Inspektionsgruppens bedömning är att denna fråga kommer att hamna i ny dager efter år 2015 beroende på vilka system som då införs.

Vår bedömning är att en immaterialrättslig grundutbildning krävs för att utreda immaterialrättsliga brott. I dag har samtliga utredare denna grundutbildning varför de i nuläget har den kompetens som krävs. Liksom i annan verksamhet krävs på sikt metodutveckling, vidareutbildning och fortbildning

inom området. Metodutveckling synes ske i liten omfattning och behöver därför stärkas. Det måste även säkras att en sådan metodutveckling blir enhetlig och lika över hela landet och inte utvecklas i olika riktningar.

Inspektionsgruppen kan konstatera att viss spaningsverksamhet sker i samband med tillslag och att denna verksamhet bedöms fungera tillräckligt väl. Någon spaning eller underrättelseverksamhet för att upptäcka brott bedrivs inte. Detta hänger delvis samman med att de immaterialrättsliga brotten är angivelsebrott. Även om spaning och underrättelseverksamhet på icke anmäld brottslighet skulle kunna vara av värde när väl ett brott anmäls ser dock inspektionsgruppen ingen anledning till att för närvarande rekommendera en sådan verksamhet.

6 Rekommendationer

Den immaterialrättsliga verksamheten bör koncentreras till en grupp vid en polismyndighet/polisregion. En sådan grupp bör bestå av chef, utredare och administrativt stöd samt utpekade IT-forensiker som är knutna till gruppen. Med nuvarande utgångspunkter är det rimligt att gruppen består av knappt ca 20 personer.

Det immaterialrättsliga området är ett komplicerat och begränsat rättsområde som kan beskrivas som både smalt och djupt. Brottsligheten på området utvecklas snabbt inte minst med hänsyn till den tekniska utvecklingen. Det finns därför ett stort behov av metod- och kompetensutveckling samt en tät kontakt med berörda åklagare.

I dagsläget är det endast ett fåtal personer som arbetar med området inom polisen, vilket även är tanken i den närmaste framtiden. Verksamheten är i dagsläget splittrad eftersom de immaterialrättsliga brotten utreds i olika delar av landet och det finns risk att utredningarna har olika kvalitet i olika delar av landet. Om verksamheten istället fanns samlad till en grupp skulle en ökad flexibilitet uppnås. Det skulle t.ex. finnas möjlighet att parera ledigheter och kompetensutveckling vilket i sin tur skulle innebära att verksamheten inte blir lika sårbar. Gruppen skulle även kunna samarbeta vid t.ex. tillslag och stötta varandra i utredningsarbetet. En samlad grupp skulle även kunna kraftsamla vid större utredningar. Det skulle även underlätta en samlad och enhetlig metod- och kompetensutveckling.

Antalet anmälda brott uppgår till 170-190 st. per år. Detta är förhållandevis få brott att utreda och en uppdelning av brotten på flera olika grupper innebär idag att varje myndighet/grupp endast får ett fåtal brott att utreda vilket inte främjar kontinuitet, erfarenhetsinhämtning eller utveckling. Det förslag som har framförts till inspektionsgruppen om att sammanföra utredare inom flera specialstraffrättsliga områden, t.ex. immaterialrätt och arbetsmiljörätt

anser vi inte vara är en bra lösning. Det är svårt att se några verksamhetsmässiga fördelar då de olika rättsområdena kräver olika specialistkunskaper.

Inspektionsgruppen anser även att den statistik som inkommit från BRÅ talar för att en grupp vid en och samma polismyndighet/polisregion bör inrättas. Immaterialrättsliga utredningar är ofta mycket omfattande och komplicerade. En samlad grupp skulle underlätta prioritering av ärenden och även underlätta kontakten med åklagare och externa parter, t.ex. målsägande samt internationella myndigheter och organ. Införandet av en grupp skulle även underlätta styrning, ledning samt uppställande av mål och uppföljning av verksamheten.

Inspektionsgruppen är därför av den bestämda uppfattningen att den immaterialrättsliga verksamheten bör koncentreras till en grupp vid en polismyndighet/polisregion. Gruppen bör ha det immaterialrättsliga området som huvudsaklig arbetsuppgift. Ett grundläggande krav är att ansvarig chef fördelar arbetsuppgifterna och har en uppfattning om respektive persons arbetsbörda.

En sådan grupp bör bestå av chef, utredare och administrativt stöd. I dagsläget torde en sådan grupp uppgå till mindre än tjugo personer. Det bör även finnas utpekade IT-forensiker som är knutna till gruppen, även om dessa inte behöver vara en operativ del av gruppen. För att underlätta kompetensutbyte bör den IT-forensiska resursen helst vara samlokaliserad med utredarna. På detta sätt skulle gruppen vara mindre beroende av andra polismyndigheters IT-forensiker. Med en mer tillgänglig IT-forensisk resurs skulle handläggningstiderna väsentligen kunna förkortas.

Inspektionsgruppen rekommenderar därför att det sker en förändring av organisationen av den immaterialrättsliga verksamheten och att den koncentreras till en grupp en polismyndighet/polisregion. I det fall verksamheten inte förändras utan ska fortsätta i nuvarande ordning, dvs. uppdelad på flera myndigheter, krävs att styrningen förbättras samt att metod- och kompetensutvecklingen samordnas. Oavsett vilken ordning som väljs, måste dock metoderna för uppföljning och utvärderingen förbättras.

7 Bilagor

Polisen

Rikspolisstyrelsen

Verksledningskansliet

Enheten för inspektionsverksamhet

Erling Andersson

Direktiv

Datum

2012-04-18

Diariennr (åberopas vid korresp)

VLK-128-887/12

1 (4)

Direktiv till inspektion av polismyndigheternas handläggning av ärenden om immaterialrättsliga brott

1. Bakgrund

Rikspolisstyrelsen har i sin tillsynsplan för 2011 beslutat att utföra tillsyn avseende myndigheternas handläggning av ärenden om immaterialrättsliga brott. Inventering – kartläggning – analys (IKA) har rekommenderat att tillsynen ska ske i form av inspektion.

2. Syftet med inspektionen

Inspektionen ska granska hur polismyndigheterna handlägger ärenden om immaterialrättsliga brott och då särskilt iaktta

- att Polisen arbetar rättsenligt
- att polisarbetet håller hög kvalitet, särskilt inom frågor som rör den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet
- att polisverksamheten bedrivs enligt de prioriteringar och riktlinjer som regering och riksdag har beslutat
- att verksamheten bedrivs med god hushållning av statens medel.

3. Redovisning

Uppdraget ska vara slutfört senast 2012-11-30.

RIKSPOLISSTYRELSEN

2012-04-18

VLK-128-887/12

4. Avgränsningar

Inspektionen ska fokusera på de immaterialrättsliga brott som sker med hjälp av internet.

Inspektionen ska innefatta samtliga polismyndigheter men eftersom utredningar av immaterialrättsliga brott i huvudsak sker i de tre storstadsmyndigheterna ska inspektionen i först hand beröra polismyndigheterna i

- Stockholms län
- Västra Götaland
- Skåne

5. Inriktningen av inspektionen

Inspektionen ska, med inriktning på immaterialrättsliga brott, inledas med en kartläggning av

- vilka rutiner polismyndigheterna har vid anmälan och kodning
- vilken kompetens som finns i de myndigheter som inte har primärt ansvar i dessa ärenden
- förekomst av lokal utredningsverksamhet och kompetens inom området
- förekomst av aktiv spanings- och underrättelseverksamhet (internet-spaning)
- hur informationsflöden fungerar mellan myndigheterna och den nationella samordnaren.

Kartläggningen ska avse samtliga polismyndigheter.

Inspektionen ska i övrigt särskilt inriktas mot de tre huvudansvariga polismyndigheterna och då fokusera på

- hur dessa myndigheter valt att organisera verksamheten
- om den personella resurs som används för utredning av immaterialrättsliga brott är tillräcklig och har lämplig och tillräcklig utbildning för att utföra uppgiften
- i vilken omfattning utredare av immaterialrättsliga brott samverkar med enheter som utreder organiserad grov brottslighet med internationella inslag.
- om det finns IT-forensiker och tekniska hjälpmedel i tillräcklig omfattning vid respektive utredningsgrupp
- i vilken mån det är målsäganden som säkrar bevis och hur dessa i förekommande fall kvalitetssäkras

RIKSPOLISSTYRELSEN

2012-04-18

VLK-128-887/12

- om det finns lokala föreskrifter för ärendefördelning och prioritering samt beslutsdelegation.

Utvecklingsområden och goda exempel, som inspektionsgruppen identifierar inom ramen för sitt uppdrag, ska redovisas. Förslag till förbättringar och rekommendationer till myndigheterna ska också redovisas för varje myndighet.

6. Genomförande

Rikspolisstyrelsen uppdrar åt länspolismästaren Ebba Sverne Arvill att sammankalla och leda en arbetsgrupp för att genomföra inspektionen. Åklagarmyndigheten kommer att representeras i gruppen av kammaråklagare Henrik Rasmusson.

Inspektionsledaren ska upprätta och till Enheten för inspektionsverksamhet, senast 2012-05-18, redovisa en plan för genomförandet.

Av planen ska framgå:

- Inspektionsgruppens medlemmar
- Planering av arbetets gång (sammanträdesdagar, besök vid myndigheter m.m.)
- Minst ett avstämningsmöte med Enheten för inspektionsverksamhet

7. Ekonomi

Kostnadsfördelning och kostnadsställe:

- Lönedel för inspektionens deltagare belastar den polismyndighet där de är anställda.
- RPS ansvarar för rese- och logikostnader i anslutning till inspektionen.
- RPS ansvarar för övertidskostnader och andra merkostnader som kan uppstå med anledning av inspektionen.

Respektive polismyndighet internfakturerar Rikspolisstyrelsen för ovanstående kostnader. Kostnadsställe är organisatorisk enhet 10154, specifikationskod 4015411.

Beställning av resor och hotell sker hos Carlsson/Wagon lit, 0770-330 330. Vid beställning uppges kostnadsställe och specifikationskod enligt ovan samt e-fact id: 01ERLAND

RIKSPOLISSTYRELSEN

2012-04-18

VLK-128-887/12

8. Sekretess

Inriktningen är att slutrapporten i sin helhet kan vara offentlig.

9. Övrigt

Kontaktperson vid Rikspolisstyrelsen är poliskommissarien Erling Andersson,
010-56 39 529

RIKSPOLISSTYRELSEN

Carin Ewald

Erling Andersson

Polisen

Utgivare

Rikspolisstyrelsen

Produktion

Polisens verksamhetsstöd,
informationsenheten

Beställning

Rikspolisstyrelsen

Kundcentrum, telefon 114 14

Diariennr.

VLK 128-887/12

Upplaga

300 ex

Tryck

RPS Tryckeri 2013

Grafisk form

Citat

Foto

Rikspolisstyrelsen och Shutterstock

